

10. Personal file of M. I. Trehubov. *Arkhiv Kyivskoho natsionalnoho universytety kultury i mystetstv* [Archive of Kiev National University of Culture and Arts], fund R – 1516, des. 2, case. 2623.
11. Siruk, N. M. (2009), Politiko-ideological campaigns in Ukraine (the second half of 40th – beginning of 50th of XX century): spring base, *Istorychni studii Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky* [Historical studies of Volyn National Lesya Ukrainka University], Iss. 1, pp. 107–112. (in Ukrainian).
12. Stanishevskiy, Yu. O. (2002), *Natsionalnyi akademichnyi teatr opery ta baletu Ukrainy imeni Tarasa Shevchenka : Istoriia i suchasnist* [National Taras Shevchenko Academic Theater of Opera and Ballet of Ukraine: History and modernity], Kyiv, Muzychna Ukraina. (in Ukrainian).
13. Tereshchenko, A. K. (1989), *Lvivskiy teatr opery ta baletu imeni Ivana Franka* [The Lviv Ivan Franko Opera and Ballet Theater], Kyiv, Muzychna Ukraina. (in Ukrainian).
14. Tregubov Nikolai Ivanovich [Electronic resource], *Spiski zhertv. Memorial* [The list of victims. Memorial], available at: <http://lists.memo.ru/index19.htm>. (in Russian).
15. Fedotova, O. O. (2014), Ukrainian music sphere under the supervision of Soviet censorship, *Mystetstvoznavchi zapysky* [Notes on art criticism], Iss. 26, pp. 115–122. (in Ukrainian).
16. Entelis, L. A. (1966), *100 baletnykh libretto* [100 ballet librettos], Moscow, Muzyka. (in Russian).

УДК 7.044(477.83/.86)''1941/1944''

Віра Прокоп'як

**ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО У ГАЛИЧИНІ
ПЕРІОДУ НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ (1941–1944 РОКИ):
ДЖЕРЕЛА ДОСЛІДЖЕННЯ**

У статті класифіковано три основні групи джерельної бази дослідження, зокрема – архівні фонди, пресові видання та мемуарна література, які характеризують динаміку організаційних і творчих процесів у середовищі українських професійних та аматорських театральних колективів Галичини в період німецької окупації. Їх систематизація та узагальнення дозволяють реконструювати події минулого, відтворити реальну картину театального життя краю означеного періоду. В процесі пошуку, опрацювання та систематизації джерел з'ясовано відсутність в опрацьованих архівних фондах згаданих у первинних джерелах матеріалів (додатків, звітів, описів протокольних та інших документів), частина джерельної бази дослідження перебуває в незадовільному стані.

Ключові слова: Галичина, період німецької окупації, театральне мистецтво, архівні матеріали, періодика, мемуари.

Вера Прокопяк

**ТЕАТРАЛЬНОЕ ИСКУССТВО В ГАЛИЧИНЫ
ПЕРИОДА НЕМЕЦКОЙ ОККУПАЦИИ (1941–1944 ГОДЫ):
ИСТОЧНИКИ ИССЛЕДОВАНИЯ**

В статье классифицированы три основные группы источниковой базы исследования, в частности – архивных фондов, прессовых изданий и мемуарной литературы, характеризующих динамику организационных и творческих процессов в среде украинских профессиональных и любительских театральных коллективов Галичины в период немецкой оккупации. Их систематизация и обобщение позволяют реконструировать события прошлого, воссоздать реальную картину театральной жизни края указанного периода. В процессе поиска, обработки и систематизации источников выяснено отсутствие в обработанных архивных фондах упомянутых в первичных источниках материалов (приложений, отчетов,

описаний протокольных и других документов), часть источниковой базы исследования находится в неудовлетворительном состоянии.

Ключевые слова: Галичина, период немецкой оккупации, театральное искусство, архивные материалы, периодика, мемуары.

Vira Prokopiak

**THEATRICAL ART IN GALICIA
DURING THE PERIOD OF GERMAN OCCUPATION (1941–1944 YEARS):
REFERENCE SOURCES**

The article provides the classification of three major groups of the reference sources used in the research, in particular, archival funds, periodicals, newspapers and memoir literature, which characterize the dynamics of organizational and creative processes in the environment of Ukrainian professional and amateur theatre ensembles in Galicia during the period of German occupation. Their systematization and generalization allow reconstructing the events from the past, and recreating the real picture of the theatrical life in Galicia during the designated period.

The analysis and structuring of the reference sources, determination of their place and role in the reconstruction of major theatrical processes in Galicia during the period of German occupation is the aim of the research.

The main group of the reference sources which became the basis of the research is the considerable informative sources segment – the materials from periodic press of that time. Informative diaries of general character were of great value as well. The primary sources of information were local publications casting light on the artistic events which took place in the districts and counties. In particular, it refers to the creative activity of amateur drama ensembles and the majority of professional county theatres. Periodic press materials represent various genres: informative notes, advertisements of different theatrical performances, remarks of memoir character, reviews of theatrical performances and actors, theatre road tours; documentary materials (reports on the activity of theatre ensembles).

The comprehensive analysis of the activity of professional theatres and amateur drama ensembles, in particular, as regards to their network and organizational structure, was impossible without the study of the constitutive documents of the new German administration, structural changes implementation by the government and administrative-territorial divisions.

The notes about the activity of “Prosvita” Society and Ukrainian Educational Societies, amateur and professional theatre ensembles, training of the theatrical staff, and activity of the Actors Labor Society at Ukrainian Central Committee and Literature and Arts Club became an important informative supplement to the research.

The collections of materials and documents contain separate selected articles from the newspapers as well as documents from archival funds. This provides for an opportunity to single out the main aspects for the research and to avoid factual errors and inaccuracies.

Also, in the thesis we have used the reference sources of personal origin, in particular, recollections, memoirs of the participants and witnesses of the events. This allows comparing their evidence with the periodic press materials.

The reference source basis of our research encompasses a considerable amount of archive materials. Theatre posters and performance programs turned out to be the most valuable for discovering the essence of repertoire policy. Among the archive materials processed by the researcher we can single out funds, descriptions and cases that provide instructions about conducting creative activity, information about the creative activity of professional and amateur ensembles, reports on dramatic circles contests, notes about guest performances of theatrical ensembles, etc.

In the process of search, processing and systematization of the reference sources it has been found out that some materials mentioned in the primary reference sources list (annexes, reports, descriptions of the documents of record, etc.) are missing in the archival funds. Also, part of the reference sources are in a poor state. Most likely, part of the materials were destroyed or taken away

from the territory of Galicia during the military actions and occupation. The attempts of German administration to diminish the scope of the Ukrainian theatrical art development severely affected the physical condition of the sources and led to their partial preservation.

Key words: *Galicia, the period of German occupation, theatrical art, archive materials, periodicals, memoirs.*

Неодмінною умовою дослідження театрального мистецтва Галичини періоду німецької окупації 1941–1944 рр. є пошук та опрацювання джерел, які б дозволили реконструювати події минулого, відтворити хронологію та реальну картину театральних подій досліджуваного періоду. Ця діяльність істориків, культурологів, мистецтвознавців і краєзнавців стала можливою після проголошення України незалежною державою, коли розпочався процес розсекречення архівних фондів, матеріалів преси, знайомство з мемуарами діячів театрального мистецтва української діаспори за кордоном. Методи опрацювання джерел кожної з груп мають свою специфіку, зумовлену характером джерел, що суттєво відрізняються між собою своїм призначенням і змістом інформації.

Оскільки проблематика дослідження історії галицького театру означеного періоду ще недостатньо вивчена, автор намагалась використати якомога більше неопублікованих джерел, які до наукового обігу вводяться вперше. Водночас частково опиралася на методологічну і джерельну основу дослідження праць В. Гайдабури “Театр захований в архівах” [10], Н. Антонюк “Українське культурне життя в Генеральній губернії (1939–1944 рр.)” [3], К. Курилишина “Українське життя в умовах німецької окупації (1939–1944 рр.)” [17], С. Максименко “Український театр міста Львова – Львівський оперний театр (1941–1944)” [19].

Мета статті – проаналізувати та здійснити класифікацію джерел дослідження, визначити їх місце та роль в реконструкції основних театральних процесів у Галичині періоду німецької окупації.

У процесі пошуку та опрацювання джерел враховувалася та обставина, що переважна більшість матеріалів, використаних у дослідженні, особливо періодичних видань, потребують критичного аналізу. Це пов’язано з тим, що описи фактів у спогадах та мемуарах, часто-густо відображають суб’єктивну думку авторів, їхні індивідуальні якості, погляди, оціночні судження. До того ж вивчаючи легальну українську періодику як одне з джерел дослідження, слід розуміти, що її функціонування і змістове наповнення регламентувалося окупаційною владою. Так, контроль за змістом преси у “дистрикті Галичина” здійснював уповноважений шефа преси Г. Леман. Однак, як справедливо зауважує К. Курилишин, “преса є одним із тих історичних джерел, яку слугують лише допоміжним тлом для досліджень і потребують ретельного співставлення з іншими джерелами. Така робота в кінцевому результаті і дасть можливість відобразити реальну картину подій” [17, с. 9].

З метою узагальнення та систематизації матеріалів дослідження, які б сприяли комплексному аналізу означеної проблеми, автор статті розділила їх на декілька окремих груп: а) періодична преса; б) опубліковані матеріали, до яких входять окремі архівні документи; в) мемуари безпосередніх учасників та очевидців подій; г) документи із архівних фондів та бібліотек.

Головну групу джерел, що стали основою підготовки дослідження, становить вагомий джерельно-інформативний сегмент – матеріали тогочасної періодичної преси. Попри значний суб’єктивізм, саме систематизація та узагальнення фактичного матеріалу з публікацій тогочасних видань дає можливість створити цілісну панораму театральних процесів у Галичині 1941–1944 рр., глибоко осмислити низку аспектів досліджуваної проблеми. Загалом, україномовна легальна періодика, що виходила на окупованих галицьких землях, зберегла значну кількість інформації, невіддільної для дослідження мистецького життя цього періоду.

Неабияку цінність для реалізації завдань дослідження становлять матеріали загально-інформаційних щоденників “Краківські вісті” (1941–1944 рр.), “Львівські вісті” (1941–1944 рр.), органу управи м. Львова “Українські щоденні вісті” (1941 р.), літературно-мистецького щомісячника “Наші дні” (1943–1944 рр.), щомісячника Українського Центрального Комітету з

додатками “Вісник УЦК” (1941–1944 рр.), журналу-місячника академічної молоді у Львові “Студентський прапор” (1943–1944 рр.).

Саме вони виступають першоджерелами інформації, інші – місцеві видання здебільшого дублюють повідомлення. Однак, їх цінність полягає у висвітленні мистецьких подій, що відбувалися безпосередньо в округах та повітах. Зокрема це стосується творчої діяльності аматорських драматичних колективів та більшості окружних професійних театрів. До таких періодичних видань належать: “Бережанські вісті” (1941–1942 рр.), “Воля Покуття” (1941–1944 рр.), “Дрогобицьке слово” (1942 р.), “Голос Підкарпаття” (1942–1944 рр.), “Тернопільський голос” (1942–1944 рр.), “Чортківська думка” (1942–1944 рр.), “Золочівське слово” (1941–1942 рр.), “Вільне слово” (1941–1942 рр.), “Рідна земля” (1941–1943 рр.), “Станиславівське слово” (1941–1944 рр.), “Українське слово” (1942 р.).

Опубліковані матеріали мають різну жанрову спрямованість: інформативні повідомлення; анонси щодо проведення різноманітних театральних представлень; замітки мемуарного характеру; рецензії на театральні вистави та виконавців ролей; гастрольні тури театрів; документальні матеріали (звіти про діяльність театральних колективів). Численні публікації преси свідчать про високий культурно-мистецький статус галицьких земель. Аналіз жанрової специфіки газетних статей досліджуваного періоду дає можливість простежити динаміку культурно-мистецького життя Галичини.

У процесі аналізу пресових публікацій, автором дослідження узагальнено значну кількість коротких театральних анонсів та повідомлень щодо функціонування професійних та аматорських театральних колективів. Зокрема, у коротких рубриках щоденників “Львівські вісті” (“З життя театру”, “Новинки”, “Що приносить день...”) та “Краківські вісті” (“З театру”, “З театального життя”, “Вістки зі Львова”, “Зі Львова й краю”, “З мистецького життя у Львові”) подана лаконічна інформація, в основному, щодо діяльності професійних театрів (афіші, повідомлення). Про драматичні гуртки та окружні театри повідомлялося в окремих рубриках на шпальтах тижневиків “Станиславівське слово” (“З життя...”, “З культурного життя Галичини”, “Дописи”), “Голос Підкарпаття” (“Новинки”), “Стрийські вісті” (“З наших сіл”), “Воля Покуття” (“Театр/кіно”, “З українського життя”, “Праця в селах...”, “Що сьогодні в театрі”), “Золочівське слово” (“На маргінесі культурних справ”, “Пишемо хроніки”, “Життя міста і округи”), місячника “Вісник УЦК” (Короткі вісті).

Слід зазначити, що комплексний аналіз функціонування професійних театрів та аматорських драматичних колективів, головно їх мережі та організаційної структури, був неможливий без вивчення установчих документів нової німецької адміністрації, запровадження владою структурних змін та адміністративно-територіального поділів.

Оскільки в пресових повідомленнях того періоду подавався колишній польський адміністративний поділ повітів, то для встановлення ідентифікації й приналежності аматорських драматичних гуртків до тих чи інших населених пунктів і повітів у дослідженні використана праця В. Кубійовича “Етнічні групи південно-західної України (Галичини) на 1.1.1939. Національна статистика Галичини” [15], де подані розгорнуті списки всіх польських повітів, сіл та міст. Таким чином, це дало змогу зіставити й зрозуміти, до якого округу належить той чи інший повіт, а до повіту – місто чи село.

Зокрема у дослідженні використані матеріали часопису “Львівські вісті” щодо приєднання Галичини, як окремого п’ятого дистрикту до Генерального Губернаторства [9], основних змін в управлінні [25]. Крім того, на шпальтах цього ж видання знаходимо урядове оголошення щодо отримання митцями дозволу на мистецьку діяльність [24], умови ведення культурної справи [29], реорганізацію посередництва артистів у Генеральній Губернії [31], запровадження комендантського часу [35], тощо.

Цінними для дослідження стали матеріали, зібрані на сторінках тогочасної періодики, в яких описуються окремі аспекти діяльності аматорських та професійних театральних колективів. Частина часописів зберігається у обласних архівах Тернополя (ДАТО), Івано-Франківська (ДАІФО), Львова (ДАЛО), однак найповніші їх колекції зібрані у відділі україніки Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника.

Вагомим інформативним додатком для нашого дослідження послуговували повідомлення щодо діяльності товариства “Просвіта” та Українських освітніх товариств (УОТ) [12; 23; 30; 36], оскільки всі театральні гуртки функціонували в системі їхньої діяльності. Інформація щодо створення, функціонування і організаційної схеми Інституту народної творчості (ІНТ) висвітлювалась на шпальтах місячника “Вісник УЦК” [40; 42; 39]. На сторінках цього ж видання описувалась діяльність Кабінету театрального мистецтва, як складової в структурі ІНТ [41; 46], а на шпальтах газети “Вільне слово” подана розлога публікація про завдання кабінету [21].

Окреме місце в дослідженні відводиться вивченню процесів підготовки театральних кадрів. Окрім коротких повідомлень, вичерпні публікації, зібрані в газеті “Львівські вісті”. Автором окремих статей виступив керівник Студії живого слова, директор Театральної студії, Андрій Бендерський¹. У публікаціях “Студія живого слова” [1], “Акторське виховання” [4] та “Виховання нових кадрів українського театру” [5] він наголошує на доцільності підвищення фахового рівня молодих митців, і пропонує проект поетапного вирішення цієї проблеми.

Важливість функціонування Театральної студії, умови вступу, програму підготовки фахівців, склад викладацького колективу, перспективи розвитку висвітлює у статті “Театральна студія” Б. Мелянський² [6]. Проблеми підготовки професійних кадрів балетного мистецтва з метою забезпечення хореографічних ансамблів українських театрів фаховими балетмейстрами порушували М. Пастернакова у публікації “З балетної студії ІНТ у Львові” [27] та автор під невідомим криптонімом О. Гич у статті “Студія танку” [22].

18 лютого 1943 року часопис “Львівські вісті” опублікував статтю “Координація українського мистецького життя” [14], в якій повідомлялося про створення Підвідділу для справ мистецтва при Відділі культурної праці, його завдання та завдання структурних підрозділів, що увійшли до компетенцій його діяльності, а також, про зміни в структурі діяльності театральних колективів.

28–29 вересня 1941 року на шпальтах видання “Львівські вісті” під заголовком “Літературно-мистецькі вісті” була розміщена стаття Горняткевич-Зорич Ю. “Спілка українських акторів. Відбудова професійної організації”, де була висвітлена інформація про відновлення спілки, її завдання і склад [11].

Роботу Першої конференції у справі українських професійних театрів, яка відбулася у Львові 2–3 березня 1943 р. з ініціативи підвідділу для справ мистецтв УЦК [28], “Львівські вісті” широко висвітлили 4 березня 1943 року. Незабаром, 14 березня 1943 року часопис “Воля Покуття” опублікував “Резолюцію І-ї загальної крайової конференції українських професійних театрів” [32], опублікував матеріали конференції та рішення, прийняті представниками українських театрів.

У процесі роботи над дослідженням автор послуговувалась статтями, “Вісника УЦК”, які дозволили проаналізувати окремі аспекти театрального мистецтва, зокрема діяльності Спілки праці акторів при УЦК [43; 44] та Літературно-мистецького клубу [45].

Істотну кількість пресових статей, матеріалів та документів з досліджуваної проблеми містить наукове видання Національної академії наук України “Культурне життя в Україні. Західні землі. Документи і матеріали. (1939–1953 рр.)” [16]. У збірнику подано вибрані окремі статті з газет та документи архівних установ. Зібрання поповнює джерельну базу нашого дослідження, дає можливість виокремити основне для дослідження, уникнути фактологічних помилок та неточностей, ознайомитися з тими пресодруками, яких або немає в бібліотеках і архівах або такими, які знаходяться в непридатному для користування стані.

Зазначимо, що огляд періодичних видань зроблений завдяки двотомному історико-бібліографічному дослідженню К. Курилишина “Українська легальна преса періоду німецької окупації (1939–1944 рр.)” [18], у якому вперше досліджується українська легальна преса означеного періоду як цілісне і самостійне явище, вивчається її вплив на формування

¹Працював під криптонімами – Бен, А.Б.

²Працював під криптонімом – бм.

національної самосвідомості, суспільне і економічне та культурне життя українців на окупованих українських землях.

Крім того, у дослідженні використовуються джерела особового походження, зокрема спогади та мемуари учасників та очевидців подій, що дає можливість зіставити їх свідчення із матеріалами преси. Зазначимо, що театральне життя Галичини періоду німецької окупації в мемуарній літературі висвітлено досить однобічно, переважно авторами, які після війни волею долі опинилися за межами України. Що стосується мемуарного матеріалу радянського періоду, то утверджений у повоєнні роки репресивний режим придушував будь-які прояви вільної думки. Мемуарну літературу цього періоду репрезентують в основному спогади учасників трудових звершень.

Чимало цінного матеріалу для обґрунтування важливих у контексті означеної проблематики висновків дала авторові структурована збірка спогадів голови Українського крайового комітету, а згодом – заступника голови Українського центрального комітету К. Паньківського “Роки німецької окупації” [26] про життя в Галичині періоду німецької окупації, функціонування українських організацій та фахових об’єднань, який певною мірою розкриває проблему мистецької, зокрема театральної, діяльності в окупаційний період та політику німецького режиму у сфері культури. У мемуарному виданні автор частково інформує про мережу аматорських та професійних театрів, аналізує діяльність мистецьких спілок, подає інформацію щодо функціонування відділу культурної праці, підвідділу у справах мистецтва, кабінету театального мистецтва, Інституту народної творчості, Українських освітніх товариств, Літературно-мистецького клубу. Суттєву частину своїх спогадів він зосередив на діяльності українського театру, адже вважав, що це “завжди велика і сповнена ентузіазму і посвяти культурна праця діячів сцени” [26, с. 349]

Широку панораму мистецького життя у Генеральній Губернії відтворено у спогадах письменника О. Тарнавського “Літературний Львів 1939–1944” [34]. Автор описує діяльність Українського театру міста Львова – Львівського оперного театру (ЛОТу), адже він поруч з іншими авторами-літераторами (драматургами, перекладачами) виступав у ролі рецензента на вистави. У своїй праці О. Тарнавський досить скрупульозно висвітлює роботу театру, адже мав можливість побувати не тільки на прем’єрах, а й на репетиціях. Крім того, автор описує діяльність театру легкого жанру “Веселий Львів”, Концертного Бюро та ІНТ.

Значна кількість фактологічного матеріалу із досліджуваної тематики опублікована у спеціальних мемуарних збірниках. Це діаспорні видання, в яких зібрано спогади, листи, документи, матеріали, бібліографічні нариси і фотографії. Вагома частка матеріалів зібрана в книзі діячів українського театального мистецтва “Наш театр”, том перший [20]. Третій розділ книги складають спогади учасників театральних процесів Галичини періоду німецької окупації. Актриса М. Слюзарівна-Соханівська згадуючи свій шлях 30 річного служіння театру описує період творчої діяльності у Станіславському театрі 1941–1944 рр. [20, с. 683–686] і декількома реченнями описує виставу “Шаріка”, яка у листопаді 1943 року закінчилася арештами і масовими розстрілами. Ширше цю тему розкриває Ю. Кононів у спогадах під назвою “Прем’єра гестапо” [20, с. 737–742]. Про діяльність ЛОТу дуже коротко пише В. Левицька [20, с. 733–736]. Цінними для нашого дослідження виявились спогади Ю. Цегельського, в яких висвітлюються окремі аспекти творчої діяльності Підкарпатського театру в Дрогобичі [20, с. 749–766].

Вагомими для вирішення проблем дослідження є історико-мемуарні збірники “Стрийщина” [33], “Чортківська округа” [38], “Броди і Брідщина” [7], збірник спогадів і статей “Коломия і Коломийщина” [13], збірник матеріалів “Альманах Станіславівської землі” [2], “Бучач і Бучаччина” [8].

Потрібною для дослідження стала справа № 30 про прилучення Галичини до Генерального Губернаторства прийнята у Львові 28 липня 1941 року, включена до збірника німецьких архівних матеріалів, підібраних відомим вченим, професором Сорбонського університету В. Косиком [37].

Джерельна база нашого дослідження охоплює значний масив архівних матеріалів. Найбільшу цінність для з’ясування сутності репертуарної політики складають афіші та

програми до театральних вистав, які зберігаються в Центральному державному історичному архіві (ЦДІА) у Львові. Матеріали не виокремлені в окремий фонд, а зберігаються в бібліотеці архіву.

Безумовно, важливими в ході написання роботи стали низка документів зосереджених у фондах Державного архіву Львівської області (ДАЛО), Державного архіву Тернопільської області (ДАТО), Державного архіву Івано-Франківської області (ДАІФО), Галузевого державного архіву Служби безпеки України (ГДА СБУ).

Серед опрацьованих автором дослідження архівних матеріалів можна виділити фонди, описи та справи, в яких подані інструкції щодо проведення мистецької діяльності, інформації про творчу діяльність професійних й аматорських колективів, звіти про конкурси драматичних гуртків, повідомлення про гастрольні виступи колективів тощо.

Таким чином основу джерельної бази дослідження склали пресодруки, архівні та мемуарні матеріали. Водночас, в ході опрацювання та структурування джерел виявились певні ускладнення. По-перше, суттєвим недоліком виявилась відсутність текстів тих чи інших згаданих у джерелах матеріалів, брак значного обсягу інформації, що підтверджують дані про наявність звітів, описів чи статей. По-друге, частина джерельної бази дослідження перебуває в незадовільному стані.

Висвітлена автором вище низка проблем пояснюється багатьма причинами. Зокрема, частина архівних, пресових та мемуарних матеріалів була, ймовірно, знищена або вивезена з території Галичини під час воєнних подій та окупації. До того ж, на стані джерел негативно відбилися та спричинило їх вибіркоче збереження намагання німецької адміністрації применшити масштаби розвитку українського театального мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. А. Б. Студія живого слова / А. Бендерський // Львівські вісті. – 1942. – 28 січня, ч. 17. – С. 3.
2. Альманах Станиславівської землі : збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславівщини / [ред. Б. Кравців]. – Нью-Йорк, Торонто, Мюнхен : Центральний Комітет Станиславівщини, 1975. – Т. 1 – 959 с.; Альманах Станиславівської землі : збірник матеріалів до історії Станиславова і Станиславівщини / [ред. М. Климишин]. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто : Центральний Комітет Станиславівщини, 1985. – Т. 2 – 900 с.
3. Антонюк Н. Українське культурне життя в Генеральній Губернії (1939–1944 рр.) / Н. Антонюк. – Львів, 1997. – 232 с.
4. Бендерський А. Акторське виховання / А. Бендерський // Львівські вісті. – Львів. – 1942. – 10 грудня, ч. 282 (406). – С. 4.
5. Бендерський А. Виховання нових кадрів українського театру / А. Бендерський // Львівські вісті. – 1942. – 13, 14 вересня, ч. 207 (331).
6. бм. Театральна студія / Б. Мелянський // Львівські вісті. – 1943. – 25, 26 липня, ч. 166 (586).
7. Броди і Брідщина: історично-мемуарний збірник / [ред. Я. Чумак]. – Торонто, Онтаріо, 1988. – 671 с.
8. Бучач і Бучаччина: історично-мемуарний збірник / [гол. ред. М. Островерха]. – Нью Йорк – Лондон – Париж – Сідней – Торонто : НТШ, 1972. – Т. 27. – 944 с.
9. Влучення Галичини до Генерального губернаторства // Львівські вісті: надзвичайне видання. – 1941. – 1 серпня, ч.1. – С. 1.
10. Гайдабура В. М. Театр, захований в архівах: сценічне мистецтво в Україні періоду німецько-фашистської окупації (1941–1944 рр.) / В. М. Гайдабура. – Київ : Мистецтво, 1998. – 222 с.
11. Горняткевич-Зорич Ю. Спілка українських акторів. Відбудова професійної організації / Ю. Горняткевич-Зорич // Львівські вісті. – 1941. – 28–29 вересня, ч. 44. – С. 6.
12. Інструкція для видилів, філій і читалень товариства “Просвіта” // Українське слово. – 1941. – 24 серпня, ч. 15. – С. 6.
13. Коломия і Коломийщина: збірник споминів і статей про недавнє минуле. – Філадельфія – Коломия : Комітет Коломиян, 1988. – Т. 1. – 959 с.

14. Координація українського мистецького життя // Львівські вісті. – 1943. – 18 лютого, ч. 35 (455).
15. Кубійович Володимир. Етнічні групи південнозахідньої України (Галичини) на 1. 1. 1939: національна статистика / В. Кубійович. – Візбаден : Harrassowitz, 1983. – 173 с.: табл.
16. Культурне життя в Україні. Західні землі. Документи і матеріали. 1939–1953. – Київ : Наук. думка, 1995. – Т. 1. – 748 с.
17. Курилишин К. Українське життя в умовах німецької окупації (1939–1944 рр.): за матеріалами україномовної легальної преси : монографія / Костянтин Курилишин. – Львів, 2010. – 328 с.
18. Курилишин К. Українська легальна преса періоду німецької окупації (1939–1944) : історико-бібліографічне дослідження : у 2 т. / Костянтин Курилишин. – Львів, 2007. – Т. 1 : А–М. – 640 с.; Курилишин К. Українська легальна преса періоду німецької окупації (1939–1944): історико-бібліографічне дослідження : у 2 т. / Костянтин Курилишин. – Львів, 2007. – Т. 2 : Н–Я. – 592 с.
19. Максименко С. Український театр міста Львова – Львівський оперний театр / С. Максименко. – Львів, 2015. – 328 с.: іл.
20. Наш театр: книга діячів українського театрального мистецтва 1915–1975 / [під. ред. О. Лисяк, Г. Лужницького та ін.]. – Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто : ОМУС, 1975. – Т. 1 – 848 с.
21. Нові шляхи народного мистецького життя // Вільне слово. – 1941. – 15 листопада, № 56.
22. О. Г-ич. Студія танку / О. Г-ич // Львівські вісті. – 1942. – 30 січня, ч. 19 (143). – С. 3.
23. Організуємо аматорські гуртки // Бережанські вісті. – 1941. – 14 серпня, ч. 8. – С. 2.
24. Оголошення у справі культурних працівників Генеральної Губернії // Львівські вісті. – 1943. – 15 серпня, ч. 184 (604).
25. Основи управління Галичини // Львівські вісті. – 1941. – 9, 10 серпня, ч. 1. – С. 1.
26. Паньківський К. Роки німецької окупації. – Нью-Йорк, Торонто : Ключі, 1965. – 479 с.
27. Пастернакова М. З балетної студії ІНТ у Львові / М. Пастернакова // Краківські вісті. – 1943. – Ч. 8 (746). – С. 5.
28. Перша конференція у справі українських професійних театрів // Львівські вісті. – 1943. – 4 березня, ч. 47 (467).
29. Приписи про культурну діяльність в Генерал-губернаторстві. Приписи про виконання літературної, мистецької й видавничої діяльності // Воля Покуття. – 1942. – 3 травня, ч. 29. – С. 3.
30. Просвіта перед новим завданням. Відбудова просвітянського життя // Львівські вісті. – 1941. – 27 вересня, ч. 43. – С. 3.
31. Реорганізація посередництва артистів в Генерал Губернаторстві // Львівські вісті. – 1943. – 14 листопада, ч. 262 (682).
32. Резолюції І-ї загально крайової конференції українських професійних театрів // Воля Покуття. – 1943. – 14 березня, ч. 11. – С. 8.
33. Стрийщина: історично-мемуарний збірник Стрийщини, Скільщини, Болехівщини, Долинщини, Рожнітівщини, Журавенщини, Жидачівщини і Миколаївщини / [ред. І. Пеленська, К. Баб'як]. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто : Комітет Стрийщини, 1990. – Т. 1 – 634 с.: іл.; Стрийщина: історично-мемуарний збірник Стрийщини, Скільщини, Болехівщини, Долинщини, Рожнітівщини, Журавенщини, Жидачівщини і Миколаївщини / [ред. І. Пеленська, К. Баб'як]. – Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто : Комітет Стрийщини, 1990. – Т. 2 – 608 с.: іл.;
34. Тарнавський О. Літературний Львів, 1939–1944 : спомини / Остап Тарнавський. – Львів : Просвіта, 1995. – 135с.: іл.
35. Тільки до 21 години! // Львівські вісті. – 1943. – 11 грудня, ч. 285 (705).
36. Українські освітні товариства // Вісник УЦК. – 1941. – Ч. 14. – С. 8.
37. Україна в Другій світовій війні у документах. Збірник німецьких архівних матеріалів / [упорядкування і передмова Володимира Косика]. – У 4-х тт. – Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997 – Т. 1. – 384 с.

38. Чортківська округа: історико-мемуарний збірник. Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики / [ред. О. Соневицька]. – Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто : НТШ, 1976. – 927 с.
39. 424/0. Перегляд театральних форм // Вісник УЦК. – 1942. – Ч. 1 (27). – С. 28.
40. 424/0. Цілі та завдання аматорського театру // Вісник УЦК. – 1941. – Ч. 19 (26). – С. 19.
41. X. Кабінет театального мистецтва ІНТ // Вісник УЦК. – 1942. – Ч. 8 (34). – С. 27.
42. XI. Ліквідація філій ІНТ // Вісник УЦК. – 1942. – Ч. 8. – С. 29.
43. XIII. Спілка Праці Українських Акторів при У.Ц.К. // Вісник УЦК. – 1942. – Ч. 4 (30). – С. 16.
44. XIV. Зміни в проводах мистецьких спілок // Вісник УЦК. – 1942. – Ч. 7 (33). – С. 23.
45. XVI. Світлиця Співробітників Відділу Культурної праці У.Ц.К. “Літературно-мистецький Клуб у Львові” // Вісник УЦК. – 1942. – Ч. 4 (30). – С. 18.
46. XVII. Кабінет театального мистецтва ІНТ. План праці // Вісник УЦК. – 1942. – Ч. 7 (33). – С. 25.

REFERENCES

1. Benderskyi, A. (1942), Studio of a living word, *Lvivski visti* [Lviv News], January 28, part 17, p. 3. (in Ukrainian).
2. *Almanakh Stanyslavivskoi zemli: zbirnyk materiiativ do istorii Stanyslavova i Stanyslavivshchyny* [Almanac of Stanislaviv land: a collection of materials for the history of Stanislav and Stanyslavivshchyna] (1975), Vol. 1, edition by Kravtsiv, B., New York – Toronto – Munich, Tsentralnyi Komitet Stanyslavivshchyny. (in Ukrainian); *Almanakh Stanyslavivskoi zemli: zbirnyk materiiativ do istorii Stanyslavova i Stanyslavivshchyny* [Almanac of Stanislaviv land: a collection of materials for the history of Stanislav and Stanyslavivshchyna] (1985), Vol. 2, edition by Klymyshyn, M., New York – Paris – Sydney – Toronto, Tsentralnyi Komitet Stanyslavivshchyny (in Ukrainian).
3. Antoniuk, N. (1997), *Ukrainske kulturne zhyttia v Heneralnii Hubernii (1939–1944 rr.)* [Ukrainian cultural life in the General Province (1939–1944)], Lviv. (in Ukrainian).
4. Benderskyi, A. (1942), Acting education, *Lvivski visti* [Lviv News], December 10, part 282 (406), p. 4. (in Ukrainian).
5. Benderskyi, A. (1942), Education of new staff of the Ukrainian theater, *Lvivski visti* [Lviv News], September 13, 14, part 207 (331). (in Ukrainian).
6. Melianskyi, B. (1943), Theatrical Studio, *Lvivski visti* [Lviv News], July 25, 26, part 166 (586). (in Ukrainian).
7. *Brody i Bridshchyna: istorychno-memuarnyi zbirnyk* [Brody and Bridschyna: historical memoir collection] (1988), edition by Chumak, Ya., Toronto – Ontario, NTSh. (in Ukrainian).
8. *Buchach i Buchachchyna: istorychno-memuarnyi zbirnyk* [Buchach and Buchachchyna: historical memoir collection] (1972), Vol. 27, edition by Ostroverkha, M., New York – London – Paris – Sydney – Toronto, NTSh. (in Ukrainian).
9. *Lvivski visti: nadzvychnaine vydannia* (1941), *Vluchennia Halychyny do Heneralnoho hubernatorstva* [Acquisition of Galicia to the General Governorship] August 1, part.1, p. 1. (in Ukrainian).
10. Haidabura, V. M. (1998), *Teatr, zakhovanyi v arkhivakh: stsenichne mystetstvo v Ukraini periodu nimetsko-fashystskoi okupatsii (1941–1944 rr.)* [Theater hidden in the archives: stage art in Ukraine during the period of the German-fascist occupation (1941–1944)], Kyiv, Mystetstvo. (in Ukrainian).
11. Horniatkevych-Zorych, Yu. (1941), Union of Ukrainian actors. Reconstruction of a professional organization, *Lvivski visti* [Lviv News], September 28–29, part 44, p. 6. (in Ukrainian).
12. *Ukrainske slovo* [Ukrainian word] (1941), *Instruktsiia dlia vydyliv, filii i chytalen tovarystva “Prosvita”* [Instruction for vids, affiliates and readers of society “Prosvita”], August 24, part 15, p. 6. (in Ukrainian).
13. *Kolomyia i Kolomyishchyna: zbirnyk spomyniv i statei pro nedavnie mynule* [Kolomyia and Kolomyishchyna: a collection of memoirs and articles about the recent past] (1988), Vol. 1, Philadelphia, Kolomyia, Komitet Kolomyian. (in Ukrainian).

14. *Lvivski visti* [Lviv News] (1943), *Koordynatsiia ukrainskoho mystetskoho zhyttia* [Coordination of Ukrainian artistic life], February 18, part 35 (455). (in Ukrainian).
15. Kubiiovych, Volodymyr (1983), *Etnichni hrupy pivdennozakhidnoi Ukrainy (Halychyny) na 1.1.1939: natsionalna statystyka* [Ethnic groups of southwestern Ukraine (Galicia) as of 1.1.1939: national statistics], Wiesbaden, Harrassowitz. (in Ukrainian).
16. *Kulturne zhyttia v Ukraini. Zakhidni zemli. Dokumenty i materialy. 1939–1953* [Cultural life in Ukraine. Western lands. Documents and materials. 1939–1953] (1995), Vol. 1., Kyiv, Naukova dumka. (in Ukrainian).
17. Kurylyshyn, K. (2010), *Ukrainske zhyttia v umovakh nimetskoï okupatsii (1939–1944 rr.): za materialamy ukrainomovnoi lehalnoi presy: monohrafiia* [Ukrainian life in the conditions of the German occupation (1939–1944): on the materials of the Ukrainian-language legal press: monograph], Lviv. (in Ukrainian).
18. Kurylyshyn, K. (2007), *Ukrainska lehalna presa periodu nimetskoï okupatsii (1939–1944) : istoryko-bibliohrafichne doslidzhennia: u 2 t.* [The Ukrainian legal press of the period of the German occupation (1939–1944): historical and bibliographic research: in 2 volumes] Vol. 1, A–M, Lviv (in Ukrainian); Kurylyshyn, K. (2007), *Ukrainska lehalna presa periodu nimetskoï okupatsii (1939–1944) : istoryko-bibliohrafichne doslidzhennia: u 2 t.* [The Ukrainian legal press of the period of the German occupation (1939–1944): historical and bibliographic research: in 2 volumes], Vol. 2, N–Ya, Lviv. (in Ukrainian).
19. Maksymenko, S. (2015) *Ukrainskyi teatr mista Lvova – Lvivskyi opernyi teatr* [Ukrainian Theater of the City of Lviv – Lviv Opera House], Lviv. (in Ukrainian).
20. *Nash teatr: knyha diiachiv ukrainskoho teatralnogo mystetstva 1915–1975* [Our theater: book of Ukrainian theater artists 1915–1975] (1975), Vol. 1, edition by Lysiak, O., Luzhnytskyi, H., New York, London, Paris, Sydney, Toronto, OMUS. (in Ukrainian).
21. *Vilne slovo* [Free word] (1941), *Novi shliakhy narodnoho mystetskoho zhyttia* [New ways of folk artistic life], November 15, no 56. (in Ukrainian).
22. O. H-yeh (1942), *Dance Studio*, *Lvivski visti* [Lviv News], January 30, part.19 (143), p. 3. (in Ukrainian).
23. *Berezhanski visti* [Berezhany news] (1941), *Orhanizovuiemo amatorski hurtky* [Organize amateur circles], August 14, part 8, p. 2. (in Ukrainian).
24. *Lvivski visti* [Lviv News] (1943), *Oholoshennia u spravi kulturnykh pratsivnykiv Heneralnoi Hubernii* [Announcement of the Cultural Workers of the General Province], August 15, part 184 (604). (in Ukrainian).
25. *Lvivski visti* [Lviv News] (1941), *Osnovy upravlinnia Halychyny* [Fundamentals of Galicia Management], August 9–10, part 1, p. 1. (in Ukrainian).
26. Pankivskyi, K. (1965), *Roky nimetskoï okupatsii* [The Years of the German Occupation], New York – Toronto, Kliuchi. (in Ukrainian).
27. Pasternakova, M. (1943), From the ballet studio INT in Lviv, *Krakovski visti* [Krakow News], part 8 (746), p. 5. (in Ukrainian).
28. *Lvivski visti* [Lviv News] (1943) *Persha konferentsiia u spravi ukrainskykh profesiinykh teatriv* [The First Conference on Ukrainian Professional Theaters], March 4, part 47 (467). (in Ukrainian).
29. *Volia Pokuttia* [Will of Pokuttya] (1942), *Prypysy pro kulturnu diialnist v Heneralhubernatorstvi. Prypysy pro vykonannia literaturnoi, mystetskoï y vydavnychoi diialnosti* [Regulations on cultural activities in the General Governorate. Requirements for the implementation of literary, artistic and publishing activities], May 3, part 29, p.3. (in Ukrainian).
30. *Lvivski visti* [Lviv News] (1941), *Prosvita pered novym zavdanniam. Vidbudova prosvitianskoho zhyttia* [Enlightenment before the new task. Rebuilding the Enlightenment Life], September 27, part 43, p. 3. (in Ukrainian).
31. *Lvivski visti* [Lviv News] (1943), *Reorhanizatsiia poserednytstva artystiv v Heneral Hubernatorstvi* [Reorganization of mediation of artists in the General Government], November 14, part 262 (682). (in Ukrainian).

32. *Volia Pokuttia* [Will of Pokuttya] (1943), *Rezoliutsii I-yi zahalno kraiovoi konferentsii ukrainskykh profesiinykh teatriv* [Resolutions of the I-th general territorial conference of ukrainian professional theaters] March 14, part 11, p. 8. (in Ukrainian).
33. *Stryishchyna: istorychno-memuarnyi zbirnyk Stryishchyny, Skilshyny, Bolekhivshchyny, Dolynshchyny, Rozhnitivshchyny, Zhuravenshchyny, Zhydachivshchyny i Mykolaivshchyny* [Stryishchyna: historically-memoir collection of Stryishchina, Skillshchina, Bolekhivshchyna, Dolinshchiny, Rozhnitevschiny, Zhuravenshchyna, Zhydachivschiny and Mykolayivschiny] (1990), Vol. 1, Editors: Pelenska, I., Babiak, K., New York – Paris – Sydney – Toronto, Committee of the Stryi region. (in Ukrainian); *Stryishchyna: istorychno-memuarnyi zbirnyk Stryishchyny, Skilshyny, Bolekhivshchyny, Dolynshchyny, Rozhnitivshchyny, Zhuravenshchyny, Zhydachivshchyny i Mykolaivshchyny* [Stryishchyna: historically-memoir collection of Stryishchina, Skillshchina, Bolekhivshchyna, Dolinshchina, Rozhniativschina, Zhuravenshchyna, Zhydachivschina and Mykolayivschina] (1990), Vol. 2, Editors: Pelenska, I., Babiak, K., New York – Paris – Sydney – Toronto, Committee of the Stryi region. (in Ukrainian).
34. Tarnavskiy, O. (1995) *Literaturnyi Lviv, 1939–1944: spomyny* [Literary Lviv, 1939–1944: memoirs], Lviv, Prosvita. (in Ukrainian).
35. *Lvivski visti* [Lviv News] (1943), *Tilky do 21 hodyny!* [Only by 21 o'clock!], December 11, part 285 (705). (in Ukrainian).
36. *Visnyk UTsK* [Herald of UCC] (1941), *Ukrainski osvitni tovarystva* [Ukrainian Educational Societies], part 14, p. 8. (in Ukrainian).
37. *Ukraina v Druhii svitovii viini u dokumentakh. Zbirnyk nimetskykh arkhivnykh materialiv* [Ukraine in the Second World War in documents. Collection of German archival materials] (1997), arrangement and preface by Kosik, Volodymyr, in 4 volumes, Vol. 1, Lviv, In-t ukraïnoznnavstva im. I. Kryp'iakevycha NAN Ukrainy. (in Ukrainian).
38. *Chortkivska okruha: istoryko-memuarnyi zbirnyk. Chortkiv, Kopychyntsi, Borshchiv, Zalishchyky* [Chortkiv District: Historical-Memoir Collection. Chortkiv, Kopychyntsi, Borschiv, Zalischyky] (1976), edition by Sonevytska, O., New York – Paris – Sydney – Toronto, NTSh. (in Ukrainian).
39. *Visnyk UTsK* [Herald of UCC] (1942), 424/0. *Perehliad teatralnykh form* [424/0. View theatrical forms], part 1 (27), p. 28. (in Ukrainian).
40. *Visnyk UTsK* [Herald of UCC] (1941), 424/0. *Tsili ta zavdannia amatorskoho teatru* [424/0. Goals and tasks of the amateur theater], part 19 (26), p. 19. (in Ukrainian).
41. *Visnyk UTsK* [Herald of UCC] (1942) *X. Kabinet teatralnoho mystetstva INT* [X. Cabinet of Theater Department INT], part 8 (34), p. 27. (in Ukrainian).
42. *Visnyk UTsK* [Herald of UCC] (1942), *XI. Likvidatsiia filii INT* [XI. Elimination of INT branches], part 8, p. 29. (in Ukrainian).
43. *Visnyk UTsK* [Herald of UCC] (1942), *XIII. Spilka Pratsi Ukrainskykh Aktoriv pry U.Ts.K.* [XIII. Union of Proceedings of Ukrainian Actors at U.C.C.], part 4 (30), p. 16. (in Ukrainian).
44. *Visnyk UTsK* [Herald of UCC] (1942), *XIV. Zminy v provodakh mystetskykh spilok* [XIV. Changes in the wires of artistic unions], part 7 (33), p. 23. (in Ukrainian).
45. *Visnyk UTsK* [Herald of UCC] (1942), *XVI. Svitlytsia Spivrobotnykiv Viddilu Kulturnoi pratsi U.Ts.K. "Literaturno-mystetskyi Klub u Lvovi"* [XVI. Photographer of the Department of Cultural Work U.C.C. "Literary-artistic Club in Lviv"], part 4 (30), p. 18. (in Ukrainian).
46. *Visnyk UTsK* [Herald of UCC] (1942), *XVII. Kabinet teatralnoho mystetstva INT. Plan pratsi* [XVII. Cabinet of Theater Art INT. Plan of work], part 7 (33), p. 25. (in Ukrainian).